

Načrtovanje didaktičnega sklopa pri pouku likovne umetnosti

Nives Žirovnik
Osnovna šola Lava, Celje

Povzetek: Učni načrt za likovno umetnost zahteva sodoben način poučevanja/učenja, s katerim bo likovno izražanje učencev postalo bolj svojevrstno in ustvarjalno. Učence je potrebno spodbuditi k iskanju novih izraznih načinov, kar učitelj doseže z uporabo sodobnih oblik in metod dela, ki se odražajo v inovativnih tehnikah, izvirnih likovnih motivih ter ob vključevanju sodobnih učnih sredstev. Hkrati mora učitelj spremljati in negovati učenčev individualen način izražanja, biti pozoren na izražanje čustev, socialni in moralni razvoj, interes za likovno izražanje ter objektivno vrednotiti in ocenjevati. Za uspešen način doseganja ciljev pouka likovne umetnosti se je v naši raziskavi izkazalo ustrezno in kvalitetno načrtovanje, priprava in izvedba pouka v obliki didaktičnih sklopov. **Ključne besede:** didaktični sklop, načrtovanje in priprava pouka, pouk likovne umetnosti, izsledki raziskave. **Planning a Didactic Set in Art Lessons. Abstract:** The art curriculum requires a modern way of teaching/learning, with which the artistic expression of pupils will become more original and creative. Pupils must be encouraged to find new methods of expression; the teacher can accomplish this by using modern forms and methods of teaching, which are reflected in innovative techniques, original art motifs and in the incorporation of modern teaching aids. Simultaneously, a teacher must monitor and foster a pupil's individual method of expression, pay attention to the expression of feelings, the social and moral development, the interest in artistic expression, and evaluate and give marks objectively. The present research study has shown that suitable and quality planning, preparation and implementation of lessons in the form of didactic sets enables the successful attainment of the objectives of art lessons. **Key words:** didactic set, planning and preparation of lessons, art lessons, research findings.

Uvod

Ob uvedbi devetletne osnovne šole in novega kurikulumu so se pred učitelji pojavili novi izzivi glede kakovosti poučevanja in učenja, saj je bilo nujno potrebno preiti na sodoben način poučevanja/učenja, ki omogoča kompleksen likovni razvoj vsakega učenca ne glede na njegovo likovno nadarjenost. A rezultati večletnega spremljanja ustreznosti izvajanja likovnega pouka kažejo, da temu ni tako. Večina učiteljev ne sledi ustvarjalnim pristopom poučevanja in učenja. Njihovo pasivno stališče se kaže v ustaljenem načinu izvajanja likovnega pouka, ki ga dojemajo kot

dejavnost, v kateri zadostuje, če se učenec usmerja zgolj v praktično likovno izražanje ali v učenje ročnih spretnosti. Pogosto je opaziti tudi nekritično uporabo ustaljenih stilov poučevanja in metod dela (Tacol, Tomšič – Čerkez, 2004).

Načrtovanje in priprava na pouk likovne umetnosti

Načrtovanje in priprava sta začetni fazi vzgojno-izobraževalnega procesa, ki vplivata na njegov potek in se prepletata z njegovimi nadaljnjimi fazami (Kramar, 1993). Sta predpogoj za kvaliteten rezultat in zato je zraven poznavanja svojega

področja potrebno imeti še znanje drugih ter jih med seboj povezati in upoštevati ves čas izobraževalno-vzgojnega procesa. Pri načrtovanju pouka likovne umetnosti ni mišljeno zgolj načrtovanje dnevne učne priprave, saj je ta zaradi nepremišljenega načrtovanja z naključno izbiro motivov, tehnik, problemov lahko vzrok za nepovezan, monoton pouk ob z dolgočasenih učencih in tudi vzrok za težje vrednotenje ter ocenjevanje.

Etapna (vmesna) priprava ali didaktični sklop

V raziskavi, ki jo v nadaljevanju predstavljam, smo ugotovili, da je načrtovanje in priprava v smislu gole izdelave letnih priprav in priprav na pouk premalo. Potrebno je miselno poglobljanje v vprašanja celotnega učnega procesa (Kramar, 1993). Globalna priprava je letna priprava, na podlagi katere učitelj sam oblikuje etapne priprave, za katere si je smiselno vzeti nekoliko več časa in jih napisati podrobneje, da so v nadaljevanju dobra osnova za pripravo na pouk. Blažič s sodelavci (2003, str. 412) pravi, da je »etapna priprava« pomembna, ker:

- vodi k boljši kontinuiteti oz. transverzalni povezanosti vzgojno-izobraževalnega procesa,
- vodi k boljši integraciji predmetov oz. korelaciji in integraciji vsebine in ciljev,
- vodi k boljši sistematičnosti, strukturiranosti in preglednosti vzgojno-izobraževalnega procesa,
- olajšuje ločevanje pomembnih in manj ali nepomembnih sestavin vsebine in ciljev in omogoča boljši uvid bistva procesa,
- učencem približa nadaljnje (etapne) cilje in s tem omogoča boljšo miselno (spoznavno) orientacijo v obravnavani snovi,
- učitelji in učenci pripravo didaktičnih sklopov bolje načrtujejo in pripravljajo svoje delo,
- svoje delo, načrtovanje pravočasno načrtujejo tudi drugi učitelji in njihovi sodelavci (npr. člani tima),
- se tudi učenci lahko pravočasno pripravijo na sodelovanje v posameznih didaktičnih enotah pouka.

Vrednotenje in ocenjevanje

Vrednotenje (presojanje likovnih del po določenih kriterij in aktivna večsmerna komunikacija) in

ocenjevanje (usmerjeno k oblikovanju ocene dosežkov učencev po vnaprej določeni lestvici ocen) sta pomembni sestavini vzgojno-izobraževalnega procesa, ki ju je potrebno dobro poznati in jima nameniti veliko pozornosti. Likovno vrednotenje se pojavlja kot cilj pouka likovne umetnosti, saj se učenci usposabljaajo za doživljanje in vrednotenje umetniških del in kot zaključna faza ustvarjalnega procesa (Duh in Vrlič, 2003).

Načrtovanje didaktičnega sklopa pri pouku likovne umetnosti

Ko se lotimo načrtovanja didaktičnega sklopa pri likovni umetnosti, v osnovi upoštevamo splošne značilnosti oblikovanja sklopa. Izhajamo iz cilja, ki mu poiščemo in ustrezno oblikujemo najprimernejšo vsebino. Sklopu določimo obseg in dolžino, pri čemer pazimo, da sklop ni ne predolg ne prekratek (Kramar, 1997).

Temelj, na katerem učitelj gradi uvodno motivacijo za izvedbo likovnih nalog, predstavlja poznavanje izhodišč. Na podlagi vsebine iz učnega načrta mora učitelj nalogo oblikovati problemsko (Tacol idr., 2004), pri čemer je lahko izhodišče likovno-teoretični problem ali likovna tehnika ali motiv. Našteta izhodišča Duh in Vrlič (2003) povezata še s temeljnimi področji učenčeve osebnosti. Če je izhodišče likovni problem, je poudarjen kognitivni vidik pouka, če je izhodišče motiv, je poudarjen afektivni vidik pouka, in če je izhodišče likovna tehnika, je poudarjen psihomotorični vidik pouka. Ne glede na primarni vidik pouka pa sta preostala vidika vedno prisotna, vendar v drugi funkciji. Pomembno je, da učitelj učencem omogoči zaznavitev z vsemi tremi področji (prav tam), na katerih oblikuje in načrtuje tudi cilje. Glede na cilje izbere tudi ustrezne metode in oblike dela. Vsebine in likovna področja so določena z učnim načrtom, tehnike in materiale izbira glede na ustreznost posameznemu področju. Duh in Vrlič (2003) pravita, da sta prav tako pomembna tudi tema in motiv, ki nista namenjena sama sebi. Tema je povod za ustvarjanje likovnega dela, motiv pa sredstvo za doseg cilja, saj učencu omogoča ukvarjanje z likovnim problemom. Pri načrtovanju tako didaktičnega sklopa kot posamezne didaktične enote je smiselno upoštevati

členitev izvajanja pouka likovne umetnosti glede na ustvarjalni proces. V Duh in Vrlič (2003) ter Duh (2004) zasledimo delitev na pet faz – učenje, igro, ustvarjanje, delo in vrednotenje, ki pa se ga lahko nadalje razčleni še na podfaze.

- Faza učenja: v fazi učenja razumemo učenje v širšem pomenu od reproduktivnega učenja, kar dosežemo s spoznavanjem problema, razvijanjem občutljivosti za njegovo strukturo, kritično presojo zbranih informacij..., vsak po svoji poti išče rešitev problema. Ta faza predstavlja elemente motivacije, posredovanje pojmov in opredelitev likovnega problema in je nujna za nadaljnje ustvarjalno delo.
- Faza igre: je medfaza, v kateri prej pridobljene informacije spodbudijo igro (igra z barvami, črtami, iskanje kombinacij). Izvajata se spontana kombinacija teh informacij in improvizacija. Faza traja tako dolgo, kolikor časa potrebujejo učenci, da pridejo do prave rešitve za rešitev likovnega problema. Fazo sprožita pogovor o tehničnih postopkih in motivu.
- Faza ustvarjanja: lahko jo razumemo kot vrhunec kreativnega procesa, kjer pride do uvida, do trenutka rešitve in jo je težko ločiti od faze dela, ki sledi.
- Faza dela: delo je organski del ustvarjalnega procesa, kjer učenec odtiskuje matrico, polni ploskve, reže, lepi ..., skratka ustvarjalno uporabi pridobljena spoznanja in doživetja likovnega problema.
- Faza vrednotenja: zadnja faza se nanaša na postavljene cilje. To je faza vpogleda, dojemanja, vrednotenja, kjer učenci strnejo spoznanja, ozavešijo svoj odnos do likovnega dosežka in mu dajo vrednost. V tej fazi verificiramo rezultate, naredimo analizo uspešnosti likovne naloge in se pogovorimo o delu in izkušnjah. Pri vrednotenju se prepletajo objektivni kriteriji z likovno senzibilnostjo.

Te faze upoštevamo tako pri graditvi sklopa kot znotraj vsake posamezne didaktične enote (prav tam).

Primer didaktičnega sklopa »stroji in naprave«

V naši raziskavi smo upoštevali prej omenjena izhodišča ter načrtovali tri sklope, kjer so se tedensko izmenjevala različna likovna področja,

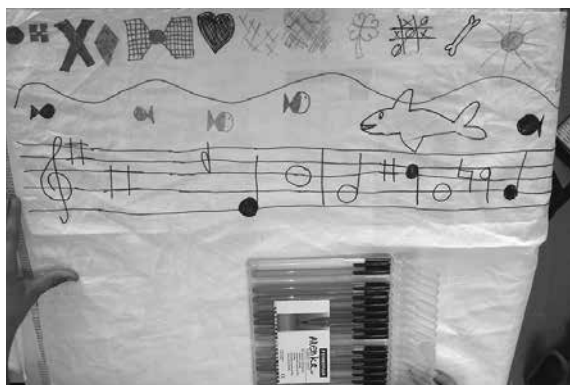
poskrbeli pa smo tudi za različne tehnike, materiale, oblike podlog ... Dela smo se lotili sistematično. Najprej smo izbrali izhodišče – največkrat likovnim problem ali motiv. Zatem smo oblikovali etapne cilje, določili število didaktičnih enot in jim določili likovni problem, motiv in tehniko ter v grobem zapisali cilje. Nato smo za vsako didaktično enoto poiskali način uvodnega motiviranja, predvideli medpredmetno povezovanje in likovno didaktična sredstva.

Ob načrtovanju didaktičnih sklopov smo oblikovali obrazec. V preglednici so navedeni podatki za prvo didaktično enoto, za ostale so skrajšani – delali smo po istem principu kot za prvo.

Naš sklop »Stroji in naprave« je obsegal pet didaktičnih enot. Prva je pretežno v luči faze učenja, druga v fazi igre ... Ker se zavedamo, da je pogoj za uspešnost pouka tudi ustrezna motivacija, smo ji posvetili več pozornosti. Učencem smo želeli vzbuditi zanimanje za likovno dejavnost (notranja motivacija). To smo dosegli z uporabo različnih specifičnih metod dela pri likovnem pouku. Še posebej smo izpostavili metodo estetskega transferja in se poglobili v ustrezno didaktično komunikacijo. Motivacijo smo dosegli tudi na ta način, da smo izbirali motive, do katerih so učenci lahko zavzeli odnos, z likovnimi nalogami primerne težavnosti, z dinamičnim prepletanjem likovnih področij, z uporabo medijev in s pohvalo za vsak učenčev uspeh. Pri uvodnih motivacijah smo upoštevali temeljna področja učenčeve osebnosti (v preglednici označeno v kategoriji »poudarek na«). Predvideli smo še medpredmetne povezave snovi in likovno didaktična sredstva za izvajanje pouka.

Tako smo za prvo didaktično enoto, kjer je bil likovni problem ritem, motiv pa leteča preproga, pripravili glasbeni posnetek (kombinacija različnih ritmov). Učenci so z zaprtimi očmi sedli na letečo preprogo (blago), učitelji pa so jih ob posnetku popeljali v dežele različnih ritmov, oblik, barv, vonjav (vizualizacija, VAKOG – do učenca dostopamo preko čutnih kanalov: vizualnega, avditivnega, kinestetičnega, olfaktornega, gustatornega).

Učenci so zraven poplesavali ali ritme spremljali z lastnimi inštrumenti. Končni izdelek je bila s flomastri porisana »leteča preproga«.

Sliki 1 in 2: Preproga 1, Preproga 2

Priloga: Primer didaktičnega sklopa

ŠOLA, RAZRED: 5. Razred OŠ **PREDMET:** LIKOVNA UMETNOST **ČAS:** 5 tednov oz. 5-krat po 2 šolski uri
NASLOV SKLOPA: STROJI IN NAPRAVE

Namen sklopa: raziskovanje motivov in njihovih podrobnosti s področja naprav in strojev, kjer so učenci še posebej pozorni na sestavne dele in njihovo razporeditev ter s tem povezane zakonitosti; motive se naučijo upodobiti na vseh likovnih področjih z različnimi materiali in tehnikami (učenje uporabe materialov in tehnik). Medpredmetna poveza je mogoča pri vseh urah.

DID. ENOTA	LIKOVNI MOTIV	LIKOVNO PODROČJE	LIKOVNI PROBLEM	LIKOVNA TEHNIKA	POUDAREK NA	MEDPREDMETNA POVEZAVA
1/učenje +igra	leteča preproga	risanje	ritem	risanje na tekstil	PM	GUM, SLO
CILJI (morajo biti jasno oblikovani in izhajati iz učencev, ki jim je potrebno cilje prilagajati, upoštevajoč njihove osebnosti.) LIKOVNI MATERIALI IN ORODJA: risala, blago, sponke, karton LIKOVNO DIDAKTIČNA SREDSTVA: glasbeni posnetki, predvajalnik glasbe, reprodukcije likovnih del REPRODUKCIJE: Sophie Taeuber – composition of circles and overlapping angles, Jackson Pollock – Autumn Rhythm (Number 30), Sonia Delaunay – Color Rhythms, Leopold Survage – Colored Rhythm: Study for the Film, Anni Albers. Design for Wall Hanging, Piet Mondrian – Broadway Boogie Woogie, Stuart Davis – Barber Shop Chord, Thomas Bayrle – Orson Welles, Bradley Walker Tomlin – Number 20, Piet Mondrian – Composition in Oval with Color Planes 1						
2/igra +ustvarjanje	detektivska kamera	kiparstvo	volumen & površina kipa	odpadni material	A	NIT
3/ustvarjanje +delo	ura z zobniki	slikanje	toplo hladni kontrast	kolaž	A	NIT
4/ustvarjanje +delo	domišljjsko kolo	grafika	črta in ploskev	monotipija	K	NIT
5/vrednotenje	razstava likovnih izdelkov	oblikovanje v tridimenzionalnem prostoru – arhitektura	arhitekturni prostor	postavitev izdelkov v prostor	PM	

Legenda: POUDAREK NA: A – afektivno; K – kognitivno; PM – psihomotorično

Pri drugi didaktični enoti je bila predvajana power point datoteka z motivi aparatov in kamer ter posnetek skrite kamere (z elementi humorja kot pomembnega dejavnika procesa). Učence so motivirali tudi nadaljnji koraki, ko so tipali in težkali kipe, si ogledali umetnine iz odpadnega materiala na spletu ... Izdelek je bila kamera iz odpadnih materialov.

Sliki 3 in 4: Kamera 1, Kamera 2

Pri tretji didaktični enoti so učenci prisluhnili prirejeni zgodbi Butalci (humor) in bili vključeni v pripoved, ki se je zaključila s problemsko nalogo. Končni produkt je bil kolaž urnega mehanizma

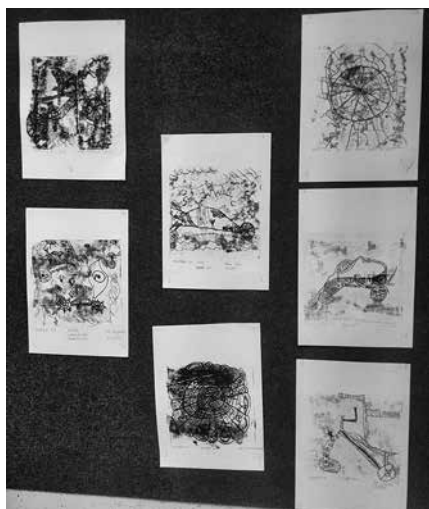
(ozadje iz serviet, zobniki iz kartona) neobičajne oblike.

Sliki 5 in 6: Ura 1, Ura 2

Četrta didaktična enota se je pričela z vislicami (rešitev: kolo). Sledil je pregled slikovnega materiala z zanimivimi kolesi in zatem še zapis izvirnih delov koles ob možganski nevihti (npr. cikcakasta ali kvadratna kolesa, cvetača namesto luči ...). V tej uri so spoznali kolagrafijo in zatem naredili tudi frotaž nevsakdanjega kolesa.

Sliki 7 in 8: Kolo 1, Kolo 2

Zadnja didaktična enota je potekala večinoma v obliki razgovora. Učenci so si ogledali fotografije različnih in neobičajnih arhitekturnih prostorov ter pripovedovali o oddajah, ki jih poznajo na to temo. Ob razlagi o razliki med kipom in arhitekturnim prostorom ter notranjim in zunanjim prostorom je učitelj navezal pogovor na galerijo, po kateri so se skupaj sprehodili s pomočjo projekcije posnetka na platno, ob kateri so učenci aktivno sodelovali v pogovoru. Rezultat te enote je bila postavitve razstave z izbranimi izdelki za ocenjevanje, ki je potekala tako, da so izbrani kustosi (vsak je imel svoje likovno področje) zbirali izbrana likovna dela učencev, s pomočniki uredili svoj del razstave, nato pa prerezali trak, razstavo slovesno odprli ob kratkem govoru in si privoščili prigrizek. Po »galeriji« so se sprehodili vodeno – vsak učenec je predstavil svoja izdelka, skupaj z učiteljico pa so ju vrednotili in ocenili.

Sliki 9 in 10: Razstava 1, Razstava 2

Pri vsaki didaktični enoti so učiteljice sproti preverjale, ali učenci razumejo razlago in zastavljeno nalogo, jih aktivno vključevale v vse faze procesa in poskrbele, da so v času demonstracije vsi učenci preizkusili prikazano tehniko. Učence so spodbujale in usmerjale, nikoli pa posegale v njihovo delo. Pri vseh urah likovne umetnosti so učenci imeli kriterije ves čas ustvarjanja napisane na tabli in eden izmed njih je bil vedno izvirnost (sledenje sodobnemu načinu poučevanja, stran od šablon in vrednotenja »lepo/ni lepo«).

Ugotovitve učiteljic o njihovem delu v raziskavi V raziskavi, ki smo jo opravili med petimi razredi naključno izbranih osnovnih šol celjske regije, smo šest učiteljic eksperimentalnih skupin ob koncu raziskave vprašali za mnenje glede načrtovanja in uporabe didaktičnih sklopov pri pouku likovne umetnosti. Pri vseh smo naleteli na pozitiven odziv. Rezultati so pokazali, da poučevanje likovne umetnosti po didaktičnih sklopih prinaša mnoge prednosti tako za učitelje kot tudi učence. Nobena izmed vprašanih učiteljic v preteklosti ni načrtovala pouka likovne umetnosti v tej obliki, letos pa se didaktičnih sklopov pri poučevanju likovne umetnosti poslužujejo še naprej in so z rezultati zadovoljne.

Ker je bilo tovrstno delo za učiteljice nekaj novega, priprave pa dokaj obsežne, so se srečevale s časovno stisko (študij, priprava, podaljševanje ur LUM, dogovor z drugimi učitelji o spremembi urnika), a tudi ta se je tekom raziskave, ko

FAZA: DELO; MOTIV: KOLO; LIK. PODROČJE: GRAFIKA; LIK. PROBLEM: ČRTA IN PLOSKEV; LIK. TEHNIKA: KOLAGRAFIJA; POUDAREK NA: A; MEDPREDMETNA POVEZAVA: NIT
a) Motivacija: VISLICE – K O L O, kateremu sledi ppt datoteka z zanimivimi kolesi in ob možganski nevihti napišemo dele izvirnega kolesa. (Iz česa je sestavljeno kolo? 2 kolesa – v obliki kvadrata, cikcakasta ..., s čim sta kolesi zapolnjeni – krivimi, ravnimi črtami, namesto luči lahko uporabimo – cvetačo, baterijo ...) b) Ponovimo vse o ploskvah in črtah, predstavim kolagrafijo. c) Demonstracija tehnike – vsi tudi poskusijo na svojem rezervnem kartonu potegniti tanko, debelo črto, lik ... d) Na karton najprej s svinčnikom, nato pa z lepilom narišejo domišljjsko kolo in počakajo, da se posuši. Upoštevajo KRITERIJE: različne črte, zapolnjene ploskve s črtami in pikami, izvirnost, čistost. e) V vmesnem času imajo na voljo sestavljanke Slavne osebnosti (ppt datoteka – delo z računalnikom) in pa razrezane reprodukcije grafik, ki jih sestavljajo. Ko vsi narišejo kolo in sestavijo vsaj eno grafiko, predstavim s pomočjo ppt datoteke še druge vrste grafik. f) Ko se risbe z lepilom posušijo, vsak poskusi z voščenko narediti frotaž (demonstriram tehniko). Vsak si sam naredi odtis in ga pravilno podpiše (ves čas primer podpisovanja vidijo tudi na tabli). g) Vrednotenje in pospravljanje.
<i>Legenda: POUDAREK NA: A – afektivno; K – kognitivno; PM – psihomotorično</i>

so usvojile sistem dela in prilagodile pripravo, manjšala. Med pozitivnimi platmi so vse izpostavile medpredmetno povezanost, saj so lahko npr. pri sklopu stroji in naprave abstraktno in logično povezovala snov naravoslovja in tehnike, kjer so se učili o zobnikih ipd. Učenci tako znanje prej in lažje usvojijo, saj gre za usvajanje podobnega znanja iz različnih zornih kotov. Že ob načrtovanju didaktičnih sklopov so opazile prednost v enakomerno strukturirani snovi in tehnikah, smiselnem navezovanju vsebin druge na drugo in v pestrosti tehnik ter zanimivih predvidenih izdelkih. Ob izvažanju ur likovne umetnosti so dejale, da vidijo pozitivno spremembo že zaradi samega poteka ure. Uvodne motivacije so bile pestre, raznolike in so učence popeljale do novih vsebin in znanj, tudi ob pripravljenih slikovnih gradivih ter reprodukcijah. Ena izmed učiteljic je poudarila tudi to, da se pri tovrstnem načinu pouka vidi, koliko svojega nosijo učenci v sebi. Vse so zaznale pozitivne spremembe v energiji ur, kjer se je čutila večja sproščenost, veselje, nepredvidljivost, aktivnost itd., ki so po njihovem mnenju privedle tudi do večje izvirnosti in nenavadnosti razmišljanj, rešitev ter izdelkov. Kot velik plus didaktičnih sklopov so učiteljice eksperimentalnih skupin izpostavile ocenjevanje,

ki je potekalo tako, da so učenci v zadnji didaktični enoti postavili razstavo, na katero so uvrstili dva svoja likovna izdelka, ki so ju izbrali na podlagi vnaprej postavljenih kriterijev za ocenjevanje. Tako morebitni ponesrečeni izdelek (med ostalimi ustrezno oblikovanimi) ni imel negativnega učinka. Učiteljice so ta način ocenjevanja ocenile za učinkovit in domiselni ter dejale, da jim zelo olajša delo. Kot prednosti so navedle še aktivno sodelovanje vseh učencev, pravično in objektivno ocenjevanje svojega in sošolčevega dela, ocenjevanje po vnaprej znanih kriterijih, doslednost, zavzetost in navdušenost učencev ter to, da je bilo vsem vse jasno. Negativna plat tovrstnega ocenjevanja je bila ponekod motenje pouka v času, ko so pripravljali razstavo v avli ali na hodniku.

Zaključek

Na podlagi povratnih informacij učiteljic in na podlagi lastnih izkušenj smo prišli do sklepa, da je načrtovanje in poučevanje likovne umetnosti v obliki didaktičnih sklopov prineslo mnoge prednosti za učitelje in učence. Pri načrtovanju izstopa preglednost, saj se že vnaprej izognemo zapostavljanju likovnih področij ter monotonosti ob

uporabi istih tehnik in materialov. In če smo lahko marsikje ob razstavah razredne stopnje zaradi uporabe premalo različnih tehnik, materialov ter oblik in skromne prisotnosti kipov ter zapostavljenosti področja prostorskega oblikovanja razočarani, se vsemu temu že ob načrtovanju didaktičnih sklopov ne le izognemo, temveč poskrbimo za pestrost in enakovredno obravnavanje vseh likovnih področij. Izkazalo se je tudi, da poglobljanje v didaktično komunikacijo obrodi bogate sadove, saj s tem poskrbimo za ustvarjalno klimo, sproščeno dvosmerno komunikacijo, pozitiven pogled, zaupanje med učencem in učiteljem, opogumljanje za likovno raziskovanje ... Zelo pomembno vlogo pri tem ima seveda učitelj, ki je optimističen, dovolj strog, prožen, z zavedanjem, da so vse njegove besede vrednostno obarvane in komunikacijo prilagodi razvojni stopnji učencev ter jim daje povratne informacije, ki so zaznamovane s pozitivnim nabojem. Pri poučevanju v obliki didaktičnih sklopov še posebej izstopa drugačen pristop k vrednotenju in ocenjevanju. Učitelja zavezuje pravilnik o ocenjevanju, ki zahteva, da vsak učenčev izdelek oceni sproti, kar pa pomeni veliko vloženega dela in izgubo dragocenega časa. Ko pa učitelj izvaja pouk po didaktičnih sklopih, ocenjuje izdelke le v sklepnih urah sklopa in s tem dobi bolj individualno obarvane in objektivne ocene ter celosten vpogled v delo posameznega učenca. Načrtovanje didak-

tičnega sklopa res vzame nekoliko več časa, a je zaradi sistematičnega, preglednega in uspešnega načina doseganja ciljev pri pouku likovne umetnosti ves trud poplačan. ■

Literatura

1. Berce – Golob, H. (1993). *Likovna vzgoja. Načini dela pri likovni vzgoji*. Priročnik za učitelje na predmetni stopnji osnovne šole. Ljubljana, DZS.
2. Blažič, M., Ivanuš-Grmek, M., Kramar, M. in Strmčnik, F. (2003). *Didaktika*. Novo Mesto, Visokošolsko središče Novo Mesto.
3. Duh, M. (2004). *Vrednotenje kot didaktični problem pri likovni vzgoji*. Maribor, Pedagoška fakulteta.
4. Duh, M. in Vrlič, T. (2003). *Likovna vzgoja v prvi triadi devetletne osnovne šole: priročnik za učitelje razrednega pouka*. Ljubljana, Rokus.
5. Kramar, M. (1993). *Načrtovanje in priprava izobraževalno-vzgojnega procesa v šoli*. Nova Gorica, Educa.
6. Kramar, M. (1997). Etapno načrtovanje in priprava izobraževalno-vzgojnega procesa v šoli. V: B. Mihevc (ur.), *Programska prenova naše osnovne in srednje šole* (str. 26–33). Portorož, Zveza društev pedagoških delavcev Slovenije.
7. Tacol, T. (1999). *Didaktični pristop k načrtovanju likovnih nalog*. Ljubljana, Debora.
8. Tacol, T., Frelih, Č., Rimele, O., Kramberger, A., Klančnik, R. idr. (2004). Učni načrt: program osnovnošolskega izobraževanja. *Likovna vzgoja*. Ljubljana, Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport: Zavod RS za šolstvo.
9. Tacol, T. in Tomšič – Čerkez, B. (2004). Poučevanje likovne vzgoje v novem kurikulumu. V: *Učitelj med zahtevami, možnostmi in pričakovanji, zbornik Radova*, Hotel Kompas, Kranjska Gora, 11.–13. 3. 2004. Ljubljana, Zveza društev pedagoških delavcev Slovenije.
10. Učni načrt: program osnovna šola. *Likovna vzgoja*. (2011). Ljubljana, Ministrstvo za šolstvo in šport: Zavod RS za šolstvo.